

Covid-19 – kirurgiskt munskydd eller visir vid ansiktsnära arbete, rekommendation

Syfte och omfattning

Syftet med denna riktlinje är att ge en rekommendation för Uppsala län om hur personal inom hälso- och sjukvård samt kommunal vård och omsorg bör använda kirurgiskt munskydd eller visir i syfte att skydda patient eller brukare från att smittas av covid-19. Rekommendationen gäller för all vård och omsorg i Region Uppsala och Uppsala län utom Folk tandvården. För Folk tandvården gäller riktlinjer enligt:

- [Folk tandvårdens hygienrutiner, FTV](#)

Skyddsåtgärder där syftet är att skydda personal vid vård av patient eller brukare med misstänkt eller bekräftad covid-19 beskrivs i:

- [Covid-19 – vårdhygieniska aspekter](#)
- [Hygienrutiner inom kommunal vård, Uppsala län](#)

Bakgrund

Folkhälsomyndighetens rekommendation

Folkhälsomyndigheten har publicerat ett kunskapsunderlag som ger rekommendationer för att förebygga smittspridning av covid-19 från personal till patienter eller brukare inom vård och omsorg: [Åtgärder för att minska risken för smittspridning av covid-19 från personal inom vård, tandvård och omsorg](#). Kunskapsunderlaget omfattar inte skydd för personalen.

I kunskapsunderlaget understryks vikten av grundläggande åtgärder för att minimera risken för smittspridning av covid-19:

1. Alla som befinner sig i verksamheten har en noggrann handhygien, hostar och nyser i armvecket och undviker att röra vid ansiktet, näsan, ögonen och munnen. Personal har full följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler.
 - [Basala hygienrutiner och klädregler för Nära vård och hälsa och privata vårdcentraler](#)
 - [Basala hygienrutiner och klädregler för Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping](#)
 - [Hygienrutiner inom kommunal vård, Uppsala län](#)
2. Organisera verksamheten så att fysiskt avstånd, så långt som möjligt, upprätthålls och försök att begränsa tid för nära kontakter mellan personal, patienter och brukare. Säkerställ att kontakter mellan covid-19 exponerade och övriga undviks.
3. Säkerställ personalens kompetens avseende covid-19, smittvägar och hur dessa bryts.

I tillägg till de grundläggande åtgärderna anger Folkhälsomyndigheten att kirurgiskt munskydd eller heltäckande visir kan användas av personal som en extra skyddsåtgärd för att skydda patienter eller brukare vid ansiktsnära arbete. Kirurgiskt munskydd eller heltäckande visir fungerar i dessa situationer som en mekanisk barriär för personalens utandningsluft, vilket kan minska risken för att bäraren sprider sekret från mun och näsa till omgivningen (*source control*).

Riskgrupper för allvarlig sjukdomsutveckling vid covid-19 enligt Socialstyrelsen

Folkhälsomyndigheten anger att skyddsåtgärden *source control* för personal vid ansiktsnära arbete är särskilt motiverad i verksamheter där det förekommer många äldre eller andra riskgrupper för allvarlig sjukdomsutveckling vid covid-19.

Socialstyrelsen har publicerat [en rapport om grupper som löper störst risk att drabbas av särskilt allvarligt sjukdomsförlopp](#) vid covid-19. Enligt ett [förtydligande publicerat av Socialstyrelsen](#) avser listan över riskgrupper inte barn (under 18 års ålder).

Ansiktsnära arbete

Med ansiktsnära arbete avses i detta dokument arbetsmoment inom vård och omsorg där det fysiska avståndet mellan personal och patienter eller brukare inte kan upprätthållas.

Om avståndet mellan personal och patient eller brukare är mer än 1 meter anses arbetet inte vara ansiktsnära.

Rekommendation för Uppsala län

Verksamhetschef beslutar hur denna rekommendation tillämpas i varje verksamhet. Verksamheter som främst vårdar barn kan göra undantag från denna rekommendation.

Verksamhetschef tillsammans med arbetsledare ansvarar för att personalen hanterar munskydd eller visir korrekt.

Kirurgiskt munskydd eller visir vid ansiktsnära arbete

Då ansiktsnära arbete inte kan undvikas bör personal som vårdar patienter eller brukare använda ett av nedanstående alternativ i syfte att skydda patienten eller brukaren:

- Kirurgiskt munskydd (klass I eller klass II)
- Visir som täcker hela ansiktet, kinderna och sträcker sig nedom hakan

Säker och effektiv användning av kirurgiskt munskydd och visir

Korrekt hantering av munskydd och visir innebär:

- Handdesinfektion utförs före munskydd/visir tas på, efter att munskydd/visir tas av eller då munskyddet/visiret hanterats på annat sätt
- Personal undviker att vidröra munskydd/visir under arbetet

- Kirurgiskt munskydd ska sättas på korrekt så att det täcker näsa och mun
- Kirurgiskt munskydd är engångs och kasseras efter varje användning eller om det blivit fuktigt eller nedsmutsat
- Visir ska efter varje användning rengöras och desinfekteras enligt tillverkarens anvisningar (flergångsvisir) alternativt kasseras

När flera på varandra följande patienter eller brukare vårdas kan munskyddet eller visiret behållas på, så länge det inte förorenats.

Referenser

Folkhälsomyndigheten, november 2020: [Åtgärder för att minska risken för smittspridning av covid-19 från personal inom vård, tandvård och omsorg, hämtad 2020-11-10](#)

Socialstyrelsen, juni 2020: [Uppdatering av tidigare rapport gällande identifiering av riskgrupper som löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19, hämtad 2020-11-10](#)

Socialstyrelsen, april 2020: [Förtydligande till – Identifiering av riskgrupper, som löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19, hämtad 2020-11-10](#)

Dokumenthistorik

Författare Jakob Sparby 2020-05-11

Revisionsdatum

2020-05-14 uppdatering av riskgrupper enligt Socialstyrelsens förtydligande 2020-04-21.

2020-07-20 Birgitta Lytsy revidering efter Arbetsmiljöverkets beslut.

2020-11-11 Jakob Sparby: revision och tillägg av kirurgiskt munskydd som alternativ vid ansiktsnära arbete efter nya rekommendationer från Folkhälsomyndigheten. Förändring av titel.

2020-11-19 Jakob Sparby: förtydligande om riktlinjer för Folktandvården